

Taloudelliset vakuudet

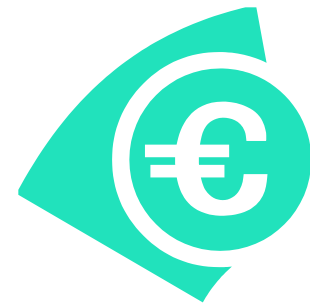
Sanntu Hellstén

Säteilyturvallisuuspäivät

Jyväskylässä

24.–25.5.2018

Milloin vakuus vaaditaan 1

Vakuus, jos lupa myönnetään (Säteilylaki 54 §):

1. korkea-aktiivisen umpilähteen käyttöön, valmistukseen, kauppaan, hallussapitoon, säilyttämiseen, tuontiin, vientiin, siirtoon tai varastointiin;
2. radioaktiivisen aineen tai sitä sisältävän säteilylähteen käyttöön, valmistukseen, kauppaan, hallussapitoon, säilyttämiseen, tuontiin, vientiin, siirtoon tai varastointiin, jos kerralla hallussa pidettävän radioaktiivisen aineen nuklidikohtaisesti yhteen laskettu aktiivisuus on suurempi kuin vastaavan korkea-aktiivisen umpilähteen aktiivisuus;
3. umpilähteitä sisältävien säteilylaitteiden huoltoon, korjaukseen tai vaarattomaksi tekemiseen, jos umpilähteitä poistetaan kiinteästä suojuksesta ja vuosittain poistettavien umpilähteiden nuklidikohtaisesti yhteenlaskettu aktiivisuus on suurempi kuin vastaavan korkea-aktiivisen umpilähteen aktiivisuus;

Korkea-aktiivisten umpilähteiden aktiivisuusrajat

Perustuvat jatkossa IAEA:n lähdekategorioihin
(Kategoria 3)

Nuklidi	Vanha raja (GBq)	Uusi raja (GBq)
Fe-55	400	800000
Co-60	4	30
<i>Se-75</i>	<i>30</i>	<i>200</i>
Kr-85	100	30000
Sr-90	3	1000
I-125	200	200
Cs-137	20	100
Pm-147	400	40000
<i>Ir-192</i>	<i>10</i>	<i>80</i>
Ra-226	2	40
Pu-238	100	60
Am-241	100	60

Milloin vakuus vaaditaan 2

Vakuus, jos lupa myönnetään (Säteilylaki 54 §):

4. toimintaan, jossa syntyy tai voi syntyä jätettä, jos sen vaarattomaksi tekemisestä aiheutuvat kustannukset ovat huomattavat.
  - Jätteiden jätehuolto
  - Ympäristön puhdistus
  - Asetus: huomattava > 100 000 €
- Vakuutta ei kuitenkaan tarvitse asettaa radioaktiiviselle aineelle, jonka puoliintumisaika on lyhyempi kuin 150 päivää.
- Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin vakuus on asetettu.
  - Lähdeä ei voi lähettää ennen kuin vastaanottajalla on lupa, mutta esim. valmistusnumero ei välttämättä vielä tiedossa -> pattitilanne
  - Lupa voidaan myöntää, mutta erikseen kielletään lähteen käyttö ennen kuin vakuus on asetettu

Vakuuden määrittämisen perusteet

- Vakuus asetetaan
  - 1: jokaiselle korkea-aktiiviselle umpilähteelle erikseen
  - 2 ja 3: jokaiselle radionuklidille erikseen.
  - Aktiivisuus lasketaan nuklideittain yhteen, ja vakuus vaaditaan jos radionuklidikohtainen aktiivisuus on suurempi kuin korkea-aktiivisen raja
  - 4: tapauskohtainen arvio kustannusten kokonaismäärästä
- Vakuuspäätöstä voidaan muuttaa, jos olosuhteet muuttuvat.
- Vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus ja pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Miten vakuus lasketaan

- Lasketaan
  - Umpilähteelle
  - Kerralla hallussa pidettävän radioaktiivisen aineen aktiivisuuden arvolle
  - Vuosittain poistettavien umpilähteiden nuklidikohtaiselle arvolle
- Perusmaksu on 10 000 €
- Lisämaksu 75 € per maksuyksikkö
- Maksuyksikkö = aktiivisuus / korkea-aktiivisen umpilähteen aktiivisuuden arvo
- 10 000 € + 75 € x lkm(maksuyksikkö)
- STUK voi kohtuullistaa laskentakaavan antamaa summaa, jos maksuyksiköiden lkm > 2000 (=10 000 + 75*2000 = 160 000 €)
  - Suurilla aktiivisuuksilla johtaisi kohtuuttomuuksiin
  - Ei kuitenkaan vähemmän kuin 160 000 €

Keneltä vakuus vaaditaan

- Perimmäisen vastuun selkeyttämiseksi sekä tasapuolisuuden varmistamiseksi eri toimijoiden kesken vakuus edellytettäisiin aina, jos toiminnan harjoittamisesta vastaa muu oikeushenkilö kuin valtio, kunta tai kuntayhtymä suoraan.
- Siten vakuus vaadittaisiin, jos toimintaa harjoittaa esimerkiksi
  - valtion, kunnan tai kuntayhtymän omistama tai hallinnoima yhtiö tai säätiö
  - säätiöiltä ja julkisoikeudellisilta yhteisöiltä kuten yliopistot ja Suomen Punainen Risti.
- Uusi laki:

Valtion, kunnan ja kuntayhtymän ei kuitenkaan tarvitse asettaa vakuutta.

Siirtymäaika

- Toiminnanharjoittajan, jolla on lain voimaan tullessa turvallisuuslupa momentissa tarkoitettuun toimintaan ja siihen asetettu vakuus, on noudatettava tämän lain vakuutta koskevia säännöksiä **kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.**